

BANSKOBYSTRICKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

**VEREJNÁ KNIŽNICA MIKULÁŠA KOVÁČA
V BANSKEJ BYSTRICI**

**ŠTATISTICKÝ PREHĽAD
O ČINNOSTI VEREJNÝCH KNIŽNÍC V OKRESOCH
BANSKÁ BYSTRICA A BREZNO
ZA ROK 2011**

Edícia: Dokumentácia

ŠTATISTICKÝ PREHĽAD O ČINNOSTI VEREJNÝCH KNIŽNÍC V OKRESOCH BANSKÁ BYSTRICA A BREZNO ZA ROK 2011

ÚVOD

Postavenie a úlohy knižníc, ich zriaďovanie a poskytovanie knižnično-informačných služieb verejnosti upravuje zákon č. 183/2000 Z.z. o knižniciach.

V zmysle tohto zákona je verejnou knižnicou aj obecná a regionálna knižnica.

Verejná knižnica Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici (ďalej VKMK) podľa § 9, ods. 5 tohto zákona a čl. 2, ods. 2 Zriaďovacej listiny VKMK z 1.4.2002 vydanéj Banskobystrickým samosprávnym krajom, plní funkciu regionálnej knižnice v územnom obvode okresov Banská Bystrica a Brezno.

VKMK ako regionálna knižnica tak v zmysle zákona najmä :

- **utvára a sprístupňuje regionálne bibliografické a faktografické databázy,**
- **odborne spracúva a sprístupňuje súbežnú regionálnu bibliografiu a plní úlohy spojené s koordináciou bibliografickej činnosti v regióne,**
- **zabezpečuje na základe zmluvných vzťahov dopĺňanie knižničných fondov obecných knižníc**
- **spracúva štatistiku o verejných knižniciach,**
- **poskytuje metodickú pomoc a poradenské služby obecným knižniciam, knižniciam iných typov a ich zriaďovateľom alebo zakladateľom,**
- **zúčastňuje sa na tvorbe, udržiavaní a sprístupňovaní súborných katalógov knižníc.**

Obecná knižnica podľa tohto zákona najmä:

- **utvára a sprístupňuje univerzálny knižničný fond,** vrátane knižničných dokumentov miestneho významu,
- **poskytuje základné knižnično-informačné služby** a spravidla aj špeciálne knižnično-informačné služby vrátane prístupu k vonkajším informačným zdrojom (sú to databázy a knižničné fondy, ktoré sa nachádzajú mimo knižnice),
- **organizuje a uskutočňuje kultúrno-vzdelávacie aktivity.**

- 1. Počet obcí spolu: 72**
- z toho okres B.Bystrica 42
okres Brezno 30
- 2. Počet obyvateľov:**
a) okres Banská Bystrica	110 289
okresné sídlo	79 718
b) okres Brezno	63 450
okresné sídlo	21 725
c) spolu	173 739
- 3. Počet verejných knižníc spolu: 62 (- 2)**
<u>okres B.Bystrica</u>	34
z toho: s profes. knihovníkmi	1
s neprofes. knihovníkmi	32
regionálna knižnica	1
<u>okres Brezno</u>	28
z toho: s profes. knihovníkmi	2
s neprofes. knihovníkmi	25
mestská knižnica	1
- 4. Koľko knižníc bolo zrušených: 2** (Oravce – okres B. Bystrica
Val'kovňa – okres Brezno)
- 5. Koľko knižníc nefungovalo: 11** (tak isto ako v roku 2011)
- z toho v okrese B.Bystrica: 10 (Baláže, Dolná Mičiná, Dúbravica,
Hrochoť, Môlča, Kordíky, Králiky,
Sebedín, Turecká, Horná Mičiná)
- v okrese Brezno: 1 (Dolná Lehota)
- 6. Koľko knižníc obnovilo činnosť: 1** (Horné Pršany)
- 7. Koľko knižníc bolo odprofesionalizovaných: 0**
- 8. Koľko knižníc bolo profesionalizovaných: 0**
- 9. Koľko knižníc nedostalo žiadne finančné prostriedky na nákup literatúry: 21**
z toho fungujúcich: 11 (- 1)

okres B.Bystrica spolu: **16**

7 fungujúcich (D. Harmanec, Hiadeľ, H. Pršany,
Hronsek, Moštenica, Riečka, Tajov)

9 nefungujúcich (Kordíky nákup realizovali)

okres Brezno spolu: **5**

4 fungujúcich (Hronec, Lom n/Rim., Pohorelá
Šumiac)

1 nefungujúca

10. Priestorové zmeny: 2 (Ľubietová, Drábsko)

11. Pre koľko knižníc sa realizuje centrálny nákup: 14 (+ 1)

z toho: z okresu B.Bystrica 5

z okresu Brezno 9

12. Zmena knihovníka: 5

okres B.Bystrica: 2 (Hiadeľ, Medzibrod)

okres Brezno: 3 (Beňuš, Čierny Balog, Lom n/Rim.)

13. Automatizácia:

- **KIS MaSK spolu 14 knižníc** (Brusno, Medzibrod, Nemce, Riečka, Slov. Ľupča, Čierny Balog, Heľpa, Jasenie, Lopej, Michalová, Nemecká, Podbrezová, Štiavnička, Valaská)
- **LIBRIS 1 knižnica** (OcK Badín)
- **CLAVIUS 1 knižnica** (MsK Brezno od r. 2012)

KNIŽNIČNÉ FONDY

	Okres B. Bystrica		Okres Brezno	
	2011	2012	2011	2012
Stav k 31.12.	263 667	230 140	206 727	199 045
počet zv. na 1 obyv.	2,4	2,1	3,2	3,1
počet zv. na 1 použ.	29,8	26,2	56,6	60,8
obrat KF	0,9	1,0	0,8	0,7
Prírastok spolu	4 883	4 637	1743	1 539
z toho: kúpa	3 474	3 007	1083	841
	71 %	65 %	62 %	55 %
dar	1 409	1 589	660	661

V okrese **B. Bystrica** vo všetkých knižniciach bol KF bez zmeny alebo nárast, okrem dvoch knižníc (Ľubietová, Čerín.) Veľký úbytok zaznamenala VKMK z dôvodu zrušenia pobočiek v troch základných školách (- 26 614).

V okrese **Brezno klesol KF len v 3 knižniciach**, najviac vo Valaskej (- 1 489), kde sa uskutočnila dôkladná aktualizácia. Najväčší prírastok zaznamenali knižnice v Brezne (+ 235) a Podbrezovej (+ 186), ale nie z dôvodu nákupu ale daru.

Z tabuľky vyplýva, že v okrese **Banská Bystrica tvoril nákup KF 65 % z celkového prírastku** (- 6 % oproti r. 2011) a v okrese **Brezno iba 55 %** (- 7 % oproti r. 2011), v oboch okresoch sa podiel nákupu znížil.

Najhoršia situácia je v MsK Brezno, kde už siedmy rok dary prevyšujú nákup KF, v tomto roku sa nákup KF nerealizoval vôbec, bolo len prírastok darom – 243 kn.j.

V roku 2011 nedostalo na **nákup KF žiadne finančné prostriedky 11 fungujúcich knižníc**, čo je o 1 menej ako v roku 2011.

Z okresu Banská Bystrica je to 7 neprofesionalizovaných knižníc - Dolný Harmanec, Hiadel', Hronsek, Horné Pršany, Moštenica, Riečka, Tajov.

V okrese Brezno sú to tiež 4 neprofesionalizované knižnice Hronec, Lom n/Rim., Pohorelá, Šumiac.

STAV KNÍŽNÍČNÉHO FONDU V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA

Knižnica	Počet obyv.	KF rok 2011	KF rok 2012	porov	počet titulov period.	počet zv. na 1 ob.	obrat KF
<u>PROF.KN</u>							
B.Bystrica	79 718	134 107	110 585	- 23522	65	1,4	1,82
<u>Sl. Ľupča</u>	3 199	10 984	11 240	+ 256	17	3,5	1,52
<u>NEPROF.</u>							
<u>KNÍŽN.</u>							
Badín	1 852	3 156	3 138	+ 27	2	1,7	0,15
Brusno	2 129	9 212	9 254	+ 42	-	4,3	0,16
Čerín	449	3 415	3 215	- 200	-	7,2	0,3
D.Harm.	249	1 764	1 764	=	-	7,4	0,0
Hiadel'	511	2 316	2 474	+ 158	-	4,9	0,25
H.Pršany	377	3 932	4 030	+ 98	-	10,5	0,02
Hronsek	662	1 353	1 353	=	-	2,1	0,10
Ľubietová	1 126	6 828	6 811	- 17	-	6,5	0,14
Lučatín	650	2 294	2 318	+ 24	-	3,6	0,35
Malachov	1 051	1 441	1 630	+ 189	-	1,6	0,80
Medzibr.	1 331	8 235	8 295	+ 60	5	6,4	0,10
Moštenica	217	1 332	1 332	=	-	6,3	0,07
Nemce	1 156	3 038	3 088	+ 50	-	2,7	0,12
Podkonice	868	8 643	8 697	+ 54	-	9,9	0,07
Poniky	1 571	6 035	6 060	+ 25	-	3,8	0,40
Povrazník	143	2 594	2 607	+ 13	-	17,1	0,07
Riečka	730	2 530	2 530	=	-	3,6	0,07
Selce	2 175	8 944	9 107	+ 163	-	4,2	0,39
St. Hory	528	4 581	4 604	+ 23	-	8,7	0,19
Strelníky	776	3 947	4 024	+ 77	-	5,0	0,24
Tajov	573	2 716	2 720	+ 4	-	4,8	0,17
Vlkanová	1 262	3 435	3 577	+ 142	-	3,1	0,31

STAV KNIŽNIČNÉHO FONDU V OKRESE BREZNO

Knižnica	Počet obyv.	KF rok 2011	KF rok 2012	porov	počet titulov period.	počet zv. na 1 ob.	obrat KF
<u>PROF.KN</u>							
Brezno	21 725	61 368	61 603	+ 235	35	2,8	1,51
Č.Balog	5 219	9 582	9 103	- 479	5	1,8	1,59
Valaská	3 848	21 151	19 662	- 1489	7	5,1	0,26
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>							
Bacúch	1 002	4 549	4 651	+ 102	-	4,6	0,31
Beňuš	1 187	4 652	4 680	+ 28	-	3,9	0,21
Braväcovo	709	2 915	3 002	+ 77	3	4,3	0,54
Bystrá	187	1 492	1 507	+ 15	-	7,8	0,06
Drábsko	206	417	438	+ 21	-	2,0	0,10
Heľpa	2 772	6 845	6 845	+ 30	-	2,5	0,71
H.Lehota	596	5 694	5 725	+ 31	6	9,6	0,47
Hronec	1 198	5 004	5 004	=	-	4,2	0,06
Jasenie	1 186	4 997	5 028	+ 31	-	4,5	0,15
Lom n/R.	290	2 542	2 542	=	-	9,0	0,00
Lopej	905	3 427	3 557	+ 130	-	3,9	0,16
Michalová	1 383	4 887	4 871	- 16	-	3,5	0,21
Mýto p/Ď.	521	4 640	4 643	+ 3	1	8,8	0,41
Nemecká	1 833	4 326	4 434	+ 108	-	2,4	0,41
Podbrez.	1 908	4 991	5 177	+ 186	-	2,7	0,23
Pohorelá	2 308	6 695	6 695	=	-	2,8	0,30
P.Polhora	1 760	4 452	4 462	+ 10	-	2,7	0,11
Polomka	3 039	9 327	9 353	+ 26	-	3,0	0,07
Predajná	1 338	3 864	3 905	+ 41	-	2,9	0,33
Ráztoka	285	1 119	1 115	- 4	-	3,9	0,16
Sihla	205	1 539	1 564	+ 25	-	8,0	0,21
Štiavnička	1 250	2 924	2 946	+ 22	-	2,3	0,35
Šumiac	1 318	6 915	6 915	=	-	5,1	0,04
Telgárt	1 544	9 558	9 588	+ 30	-	6,2	0,53

VÝPOŽIČKY

Okres Banská Bystrica:

	2011	2012	porov.
Spolu	238 794	237 179	- 1 616
výp. na 1 obyv.	2,1	2,1	=
výp. na 1 použ.	27,00	21,0	- 6,0
VKMK	203 407	201 496	- 1 496
Prof. kniž.	16 277	17 114	+ 887
Neprof. kniž.	19 110	18 569	- 541

Okres Brezno:

	2011	2012	porov.
Spolu	163 700	143 701	- 19 999
výp. na 1 obyv.	2,5	2,3	- 0,2
výp. na 1 použ.	44,8	43,9	- 0,9
MsK	106 495	93 030	- 13 465
Prof. kniž.	19 025	19 762	+ 737
Neprof. kniž.	38 180	30 909	- 7 271

V obidvoch okresoch počet výpožičiek oproti roku 2011 klesol - v okrese B. Bystrica iba o 0,7 %, v okrese Brezno až o 12 %. Celkovo počet výpožičiek klesol v okrese B. Bystrica v 13 knižniciach, čo je viac ako polovica (54 %) a v okrese Brezno až v 21 knižniciach , čo je 78 % z celkového počtu fungujúcich knižníc.

Najvýraznejší bol vo VKMK (- 1 911) z dôvodu zrušenia troch pobočiek na základných školách od septembra 2012. V okrese Brezno bol najväčší pokles výpožičiek v MsK Brezno (- 13 465) z dôvodu niekoľkoročného nedostatočného, resp. žiadneho nákupu KF.

Okrem 11 stagnujúcich knižníc je 6 knižníc (o 1 viac ako v r. 2011), ktoré vykazujú menej ako 100 výpožičiek, čo sa hodnotí sa ako **veľmi slabá činnosť** (Dolný Harmanec, Horné Pršany, Moštenica, Bystrá, Drábsko Lom n/R.). Do 200 výpožičiek majú ďalšie 4 knižnice (Hronsek, Povrazník, Riečka, Ráztoka), niektoré z nich nemajú ani pravidelný výpožičný čas, fungujú len podľa potreby.

STAV VÝPOŽIČIEK – OKRES BANSKÁ BYSTRICA

Knížnica	r. 2011	r. 2012	porov.	počet výp.na 1 ob.		na 1 čit 2012
				2011	2012	
<u>PROF.KN</u>						
B.Bystrica	203 407	201 496	- 1 911	2,5	2,5	26,9
Sl.Lupča	16 277	17 114	+ 837	5,0	5,3	68,2
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>						
Badín	604	486	- 118	0,3	0,3	5,3
Brusno	1 952	1 507	- 445	0,9	0,7	22,2
Čerín	965	962	- 3	2,2	2,2	18,2
D.Harm.	5	14	+ 9	0	0,0	4,7
Hiadel'	564	637	+ 73	1,1	1,3	18,7
H.Pršany	Stag.	98	+ 98	-	0,3	6,5
Hronsek	160	132	- 28	0,2	0,2	22,0
Lubietová	968	987	- 11	0,9	0,9	16,8
Lučatín	995	832	- 163	1,5	1,3	18,9
Malachov	1 202	1 312	+ 110	1,1	1,3	15,2
Medzibr.	1 256	784	- 472	1,0	0,6	18,2
Moštenica	39	96	+ 60	0,2	0,5	9,6
Nemce	597	371	- 226	0,5	0,3	19,5
Podkonice	438	623	+ 185	0,5	0,7	14,8
Poniky	1 596	2 429	+ 833	1,4	1,5	25,3
Povrazník	218	174	- 44	0,3	1,1	19,3
Riečka	162	180	+ 18	0,2	0,3	10,6
Selce	3 849	3 545	- 300	1,8	1,6	25,9
St. Hory	993	879	- 114	1,9	1,6	16,0
Strelníky	849	982	+ 133	1,0	1,2	8,9
Tajov	472	473	+ 1	0,8	0,8	33,8
Vlkanová	1 107	1 096	- 11	0,9	0,9	31,3

STAV VÝPOŽIČIEK – OKRES BREZNO

Knížnica	r. 2011	r. 2012	porov.	počet výp.na 1 ob		na 1 čit 2012
				2011	2012	
<u>PROF.KN</u>						
Brezno	106 495	93 030	- 13 465	4,9	4,3	64,6
Č.Balog	14 255	14 552	+ 297	2,7	2,8	33,1
Valaská	4 770	5 210	+ 440	1,2	1,4	31,0
<u>NEPROF.</u>						
<u>KNÍŽN.</u>						
Bacúch	1 646	1 433	- 213	1,6	1,4	28,7
Beňuš	1 041	1 002	- 39	0,9	0,8	20,1
Braväcovo	1 979	1 643	- 336	2,8	2,4	20,0
Bystrá	106	93	- 13	0,6	0,5	10,3
Drábsko	238	46	- 192	1,1	0,2	1,5
Heľpa	4 694	4 945	+ 251	1,6	1,8	44,5
H.Lehota	3 842	2 715	- 1 127	6,4	4,5	25,4
Hronec	369	329	- 40	0,3	0,3	15,6
Jasenie	724	759	+ 35	0,6	0,7	20,0
Lom n/R.	37	7	- 30	0,1	0,0	2,3
Lopej	643	589	- 54	0,7	0,6	17,8
Michalová	1 240	1 056	- 184	0,9	0,8	23,5
Mýto p/Ď.	3 810	1 919	- 1 891	7,2	3,6	37,6
Nemecká	2 012	1 803	- 209	1,1	1,0	20,
Podbrez.	1 609	1 232	- 377	0,8	0,6	19,3
Pohorelá	1 950	1 933	- 17	0,8	0,8	22,7
P.Polhora	495	494	- 1	0,3	0,3	10,1
Polomka	785	652	- 133	0,3	0,2	13,0
Predajná	2 570	1 311	- 1259	1,9	1,0	28,5
Ráztoka	133	174	+ 41	0,5	0,6	10,2
Sihla	235	328	+ 93	1,2	1,7	10,3
Štiavnička	1 365	1 035	- 330	1,1	0,8	20,3
Šumiac	1 310	313	- 997	1,0	0,2	20,7
Telgárt	5 293	5 098	- 195	3,4	3,3	52,2

POUŽÍVATELIA

Okres Banská Bystrica:

	rok 2011	rok 2012	porov.
Celkom	8 842	8 779	- 63
z toho deti do 15 r.	3 701	3 802	+ 101
- % z celk. počtu použ.	41,8	43,2	+ 1,4
% použ. z počtu obyv.	8,0	7,9	- 0,1
počet návštevníkov	76 839	70 384	- 455
VKMK	7 519	7 483	- 36
z toho deti	3 209	3 290	+ 81
- % z celk. počtu použ.	42,7	43,9	+ 1,2
Prof. knižnice	257	251	- 6
z toho deti	77	119	+ 42
- % z celk. počtu použ.	30,0	47,4	+ 17,4
Neprof. knižnice	1 066	1 045	- 21
z toho deti	415	393	- 22
- % z celk. počtu použ.	38,9	37,6	- 1,3

Okres Brezno:

	rok 2011	rok 2012	porov.
Celkom	3 649	3 273	- 376
z toho pre deti do 15 r.	1 891	1 020	- 871
- % z celk. počtu použ.	51,8	31,2	- 20,6
% použ. z počtu obyv.	5,7	5,2	- 0,5
počet návštevníkov	46 690	44 036	- 2 654
Msk	1 599	1 440	- 159
z toho deti	354	305	- 49
- % z celk. počtu použ.	22,1	21,2	- 0,9
Prof. knižnice	622	608	- 14
z toho deti	256	258	+ 2
- % z celk. počtu použ.	41,1	42,4	+ 1,3
Neprof. knižnice	1 428	1 255	- 173
z toho deti	579	457	- 122
- % z celk. počtu použ.	40,5	36,4	- 4,1

V obidvoch okresoch bol oproti roku 2010 zaznamenaný **pokles používateľov vo všetkých kategóriách knižníc.**

V okrese **Banská Bystrica je pokles veľmi mierny – iba o 0,7 %.** Z celkového počtu 24 uvedených knižníc (stagnujúce knižnice neuvádzame) až v 14 knižniciach bol zaznamenaný pokles používateľov (68,3 %), najviac vo VKMK (- 36) a Nemciach (- 40). Nárast bol v 8 knižniciach, najviac v Strelníkoch (+ 46) a Ponikách (+ 34).

V okrese **Brezno je pokles o 11,3 %.** Z celkového počtu 27 uvedených knižníc v 20 klesol počet používateľov (74 %), najviac v Brezne (- 159), Helpe (- 54) a Lome nad Rimavicou (- 33). Nárast bol len v 4 knižniciach.

V okrese **B. Bystrica** oproti roku 2011 **klesol počet návštevníkov o 8 %** a na jedného používateľa pripadlo iba 8 návštev ročne, čo je v prepočte návšteva iba každých 6,5 týždňa.

V okrese **Brezno** počet návštevníkov tiež klesol o 6 %. Na jedného používateľa pripadlo 13 návštev ročne, čo je v prepočte návšteva knižnice každé 4 týždne (raz mesačne).

KULTÚRNO – VÝCHOVNÉ PODUJATIA

	2011	2012	porov.	z toho inf. vých.
Okres Banská Bystrica				
Spolu	618	445	- 173	62
VKMK	561	409	- 152	42
Prof. knižnice	5	2	- 3	1
Neprof. knižnice	52	34	- 28	19
Okres Brezno				
Spolu	251	234	- 17	51
MsK	164	150	- 14	23
Prof. knižnice	33	28	- 5	15
Neprof. knižnice	54	56	+ 2	13

Celkový počet zorganizovaných podujatí v okrese B. Bystrica oproti r. 2011 klesol najmä zásluhou VKMK, kde sa pred kvantitou dáva dôraz najmä na kvalitu podujatí, ale tiež z dôvodu zrušenia troch pobočiek VKMK pre deti.

Z neprofesionalizovaných knižníc podujatia uskutočnilo 7 knižníc, čo je o 2 knižnice viac ako v roku 2011 a sú to vždy tie isté knižnice: Badín, Lučatín, Malachov, Medzibrod, Poniky, Selce, Strelníky. Je to iba tretina (32 %) z celkového počtu fungujúcich neprofesionalizovaných knižníc (v roku 2011 to bolo 22 %). Najviac podujatí už tradične uskutočnila knižnica v Selciach.

V okrese Brezno celkovo počet podujatí klesol, veľmi málo stúpol len kategórii neprofesionalizovaných knižníc.

Hoci v neprofesionalizovaných knižniciach celkový počet podujatí stúpol o 2 ale o 2 klesol počet knižníc, ktoré ich organizovali (zo 17 na 15). Podujatia uskutočnili knižnice: Bacúch, Beňuš, Braväcovo, Bystrá, Heľpa, Horná Lehota, Lopej, Mýto p/Ď., Nemecká, Podbrezová, Pohorelá, Polomka, Predajná, Štiavnička, Telgárt. Spolu je to 63 % fungujúcich knižníc (v roku 2011 to bolo 68%). Najviac podujatí uskutočnila knižnica v Hornej Lehote.

Úväzky:

V **okrese Banská Bystrica** stúpol úväzok v 2 knižniciach: Hiadeľ o 0,5 hodiny a Hronsek o 1 hodinu týždenne.

Pokles bol v dvoch knižniciach – Medzibrod a Povrazník, v oboch o 1 hodinu týždenne.

V **okrese Brezno** bol pokles v profesionalizovanej knižnici Čierny Balog, kde sa znížil úväzok z celého na 0,75.

Nárast bol v knižnici Lom n/Rim., kde sa úväzok zvýšil o 0,5 hodiny týždenne.

POUŽÍVATELIA – KVČ – ÚVÄZKY – OKRES BANSKÁ BYSTRICA

Knižnica	2011	2012	por.	% čit. z obyv		KVČ	úv.
				2011	2012		
<u>PROF.KN</u>							
B.Bystrica	7 519	7 483	- 36	9,4	9,4	409	20
Sl.Lupča	257	251	- 6	7,9	7,7	2	0,5
<u>NEPROF.</u>							
<u>KNÍŽN.</u>							
Badín	104	92	- 12	5,7	5,0	1	8
Brusno	82	68	- 14	3,8	3,2	-	13
Čerín	54	53	- 1	12,1	11,8	-	2
D.Harm.	2	3	+ 1	0,8	1,3	-	p.p.
Hiadel'	36	34	- 2	7,2	6,8	-	1,5
H.Pršany	-	15	+ 15	-	3,9	-	1
Hronsek	4	6	+ 2	0,6	0,9	-	2
Ľubietová	61	57	- 4	5,8	5,5	-	4
Lučatín	52	44	- 8	8,0	6,8	2	2
Malachov	84	86	+ 2	8,1	8,3	1	2
Medzibr.	41	43	+ 2	3,2	3,3	2	2
Moštenica	10	10	=	4,7	4,7	-	1
Nemce	68	19	- 40	5,9	1,6	-	2
Podkonice	38	42	+ 4	4,3	4,8	-	3
Poniky	64	96	+ 34	4,0	6,0	3	3
Povrazník	11	9	- 2	7,2	5,9	-	1
Riečka	17	17	=	2,4	2,4	-	1
Selce	149	137	- 12	6,7	6,3	21	9
St. Hory	57	55	- 2	10,7	10,3	-	2
Strelníky	64	110	+ 46	8,0	13,8	3	2
Tajov	18	14	- 4	3,1	2,4	-	3
Vlkanová	37	35	- 2	3,2	3,0	-	2

POUŽÍVATELIA – KVČ – ÚVÄZKY – OKRES BREZNO

Knížnica	2011	2012	porov	% čit. z obyv		KVČ	úv. hod/t.
				2011	2012		
<u>PROF.KN</u>							
Brezno	1 599	1 440	- 159	7,3	6,6	150	36,5
Č.Balog	440	440	=	8,5	8,4	14	0,75
Valaská	182	168	- 14	4,7	4,3	14	20
<u>hNEPROF</u>							
<u>.KNIŽN.</u>							
Bacúch	61	50	- 11	6,1	5,0	2	3
Beňuš	32	48	+ 16	2,7	4,0	1	3
Braväcovo	85	82	- 3	12,2	11,8	3	2
Bystrá	11	9	- 2	5,7	4,7	2	1
Drábsko	30	30	=	13,5	13,5	-	0,5
Hel'pa	165	111	1 54	6,0	3,9	25	4
H.Lehota	113	107	- 12	18,9	17,9	8	6
Hronec	19	21	+ 2	1,6	1,8	-	4
Jasenie	64	38	- 26	5,7	3,4	-	2
Lom n/R.	36	3	- 33	12,8	1,1	-	2
Lopej	45	33	- 12	4,9	3,6	1	4,5
Michalová	54	45	- 9	3,9	3,3	-	6
Mýto p/Ď.	51	51	=	9,6	9,6	1	4
Nemecká	97	90	- 7	5,2	4,9	2	3
Podbrez.	81	64	- 17	4,2	3,4	1	4,5
Pohorelá	89	85	- 4	3,8	3,6	4	4
P.Polhora	51	49	- 2	3,1	3,0	-	6
Polomka	52	50	- 2	1,7	1,6	1	11,5
Predajná	53	46	- 7	3,9	3,4	1	3
Ráztoka	10	17	+ 7	3,5	5,9	-	1
Sihla	31	32	+ 1	15,8	16,3	-	1
Štiavnička	68	51	- 17	5,4	4,0	1	4,5
Šumiac	19	15	- 4	1,4	1,1	-	2
Telgárt	102	98	- 4	6,6	6,4	3	10

PROSTRIEDKY NA NÁKUP KF

	rok 2011	rok 2012	porov.
Okres Banská Bystrica:	€	€	€
Celkom	33 206	31 225	- 1 971
VKMK	24 796	24 123	- 673
Prof. knižnice	3 037	2 455	- 582
Neprof. knižnice	5 372	4 647	- 725
Okres Brezno:			
Celkom	11 294	8 231	- 3 036
Msk	1 443	672 (len period.)	- 771
Prof. knižnice	3 925	1 753	- 2 172
Neprof. knižnice	5 926	5 804	- 122

V oboch okresoch finančné prostriedky na nákup KF klesli celkovo aj vo všetkých kategóriách knižníc.

V okrese **Banská Bystrica** to bolo najviac vo VKMK a v profesionalizovaných knižniciach, pokles bol v 7 neprofesionalizovaných knižniciach, najviac v Selciach (- 337 €).

Finančné prostriedky nedostalo 7 fungujúcich knižníc (Dolný Harmanec, Hiadel', H. Pršany, Hronsek, Moštenica, Riečka, Tajov).

V okrese **Brezno** celkovo pridelené finančné prostriedky tiež klesli a to najmä zásluhou profesionalizovaných knižníc, najmä Čierneho Balogu (- 1 795).

Finančné prostriedky na nákup KF oproti r. 2011 klesli v 10 neprofesionalizovaných knižniciach, najviac v Telgárte (- 350) a Nemeckej (- 468). Ďalšie 4 knižnice nedostali žiadne finančné prostriedky (Hronec, Pohorelá, Šumiac, Lom n/Rim.).

Najhoršia situácia je v MsK Brezno, kde nebola zakúpená ani jedna kniha, v roku 2011 len 10 kníh (nákup KF 150 €), čo je vzhľadom na veľkosť knižnice absolútne nepostačujúce a v prepočte na 1 obyvateľa sa zaraďuje medzi najnižšie aj v porovnaní s najmenšími neprofesionalizovanými knižnicami.

Úroveň dopĺňovania knižničného fondu je veľmi nízka a nedostatočná, čo bude zrejme najmä v porovnaní so štandardami a európskymi kritériami.

Najnižšia čiastka na nákup KF v neprofesionalizovaných knižniciach obidvoch okresov bola 25 Eur (Pohr. Polhora), najvyššia 1 326 Eur už tradične vo Vlkanovej.

Počet fungujúcich knižníc, ktoré **nenakupovali nové knihy** od roku 1991 je nasledovný:

rok 1991 – 22 knižníc (fungujúcich)	rok 2002 – 7 knižníc
rok 1992 – 10 knižníc	rok 2003 – 12 knižníc
rok 1993 – 10 knižníc	rok 2004 – 15 knižníc
rok 1994 – 2 knižnice	rok 2005 – 9 knižníc
rok 1995 – 6 knižníc	rok 2006 – 9 knižníc
rok 1996 – 8 knižníc	rok 2007 – 9 knižníc
rok 1997 – 4 knižnice	rok 2008 – 6 knižníc
rok 1998 – 8 knižníc	rok 2009 – 9 knižníc
rok 1999 – 11 knižníc	rok 2010 – 14 knižníc
rok 2000 – 9 knižníc	Rok 2011 – 12 knižníc
rok 2001 – 12 knižníc	Rok 2012 – 11 knižníc

Dohodu o zabezpečení dopĺňania knižničného fondu pre obecné knižnice uzavrelo 10 obecných úradov. Pridelené finančné prostriedky sa pohybovali v rozpätí od 35 do 400 Eur.

Okres B. B.: Badín, Kordíky, Lučatín, – spolu 3

Okres Brezno: Bystrá, Braväcovo, Predajná, Jasenie, Horná Lehota, Michalová, Lom n/Rim. – spolu 7

rok	počet knižníc	výška príspevku	priemer na 1 kniž.
1991	13	35 000	2 692
1992	17	50 000	2 941
1993	21	65 000	3 095
1994	23	80 000	3 478
1995	27	123 000	4 555
1996	28	150 000	5 357
1997	29	178 000	6 138
1998	29	185 000	6 380
1999	23	147 000	6 430
2000	24	146 500	6 100

2001	22	150 500	6 840
2002	24	187 500	7 812
2003	24	190 000	7 916
2004	21	184 000	8 762
2005	18	186 000	10 333
2006	19	178 500	9 394
2007	18	168 900	9 383
2008	18	197 000 Sk/ 6 539 €	10 945 Sk/ 363 €
2009	16	5 300	331
2010	13	3 054	235
2011	14	3 160	225
2012	10	1 885	188

Od roku 2009 počet knižníc, ktoré uzatvárajú dohodu o zabezpečení dopĺňania knižničného fondu klesá. Obce si zabezpečujú výber nových kníh najmä prostredníctvom internetovej ponuky.

Na nákup KF boli **v okrese B. Bystrica zabezpečené finančné prostriedky vo výške 0,28 € na 1 obyvateľa**, čo je o 0,22 € menej ako v roku 2011.

V **okrese Brezno pripadlo na nákup KF 0,13 € na 1 obyvateľa**, čo je o 0,10 € menej ako v roku 2011.

Podľa medzinárodných odporúčaní má byť výška príspevku na nákup knižničného fondu **1,16 Eur na 1 obyvateľa**. **Podľa štandardov pre verejné knižnice** má byť ročný prírastok **0,05 knihy na 1 obyvateľa** pri priemernej cene 10 € za knihu. Prepočet pre jednotlivé obce je v ďalších tabuľkách.

V roku 2012 bolo zakúpených v obidvoch okresoch spolu 3 848 kníh, čo je o 709 kníh menej ako v r. 2011.

V nákupe KF je na tom stále najlepšie profesionalizovaná knižnica v Slovenskej Ľupči, najhoršie je na tom Msk Brezno, kde je príspevok na nákup kníh vo všetkých rokoch veľmi nízky, v roku 2012 nulový (len nákup periodík).

ŠTANDARDY VEREJNÝCH KNIŽNÍC V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky v nadväznosti na zákon č.183/2000 Z. z. o knižniciach, a v súlade so Stratégiou rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2008-2013 vydalo **Metodický pokyn Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK – 1669/2010-10/7472 z 1. júna 2010 k určeniu štandardov pre verejné knižnice**. Slúži na zabezpečenie podmienok kvalitného poskytovania knižničných a informačných služieb verejnými knižnicami a optimálne využívanie verejných zdrojov, poskytovaných zriaďovateľmi verejných knižníc: samosprávnymi krajmi, mestami a obcami, alebo inými právnickými osobami.

Cieľom štandardov je optimalizovať podmienky pre kvalitné poskytovanie knižničných a informačných služieb verejnými knižnicami a optimálne využívanie verejných zdrojov, poskytovaných zriaďovateľmi verejných knižníc na zabezpečovanie slobodného prístupu k informáciám a informačným zdrojom.

V nasledujúcich tabuľkách prinášame porovnanie výkonov knižníc s návrhmi štandardov. Vybrali sme 5 parametrov (spolu ich je 10).

1. parameter: počet prírastkov knižničných jednotiek nadobudnutých kúpou za jeden kalendárny rok

Výpočet:

- *počet prírastkov knižničných jednotiek nadobudnutých kúpou za jeden kalendárny rok = počet obyvateľov krát 0,05, napr.:
Čerín 449 ob. x 0,05 = 22,45 (zaokrúhlene 22), t.j. knižnica by mala kúpou získať 22 kn. j. (odporúčanie porovnáваме so skutočnosťou)*

2. parameter: priemerná suma na 1 knižničnú jednotku v €

Výpočet:

- *priemerná suma na 1 knižničnú jednotku v € = odporúčaný počet knižničných jednotiek z 1. parametra krát odporúčaná suma na 1 kn. j., t.j. 22 x 7,5 = 165 € - odporúčaná suma na nákup KF (porovnáваме so skutočnosťou)*

3. parameter: priemerný počet výpožičiek na 1 obyvateľa (v ďalších troch nasledujúcich parametroch sa uvádza porovnanie so základnou a vyššou úrovňou)

4. parameter: percento používateľov z počtu obyvateľov

5. parameter: obrat knižničných fondov

Výpočet:

obrat knižničných fondov = počet výpožičiek deliť počtom kniž. jednotiek

	1. Prírastok kníh kúpou		2. Priemerná suma / 1 kn.j.		3.Počet výp. na ob.	4. % čít. z obyv.	5. Obrat KF
1 – 500 obyvateľov	0,05 kn.j. na 1 obyv.		7,5 € na 1 kn. j.		z.ú. 1 v.ú. 2	z.ú. 7 v.ú. 9	z.ú.0,3 v.ú.0,5
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>			
Čerín	22	77	165	397	2,2	11,8	0,30
D.Harmanec	12	0	90	0	0	1,3	0,00
Horné Pršany	19	0	143	0	0,3	3,9	0,02
Moštenica	11	0	82	0	0,5	4,7	0,07
Povrazník	7	2	53	15	1,1	5,9	0,07
Bystrá	10	12	75	100	0,5	4,7	0,06
Drábsko	11	21	83	86	0,2	13,5	0,10
Lom n/Rim.	14	0	105	0	0	1,1	0,00
Ráztoka	14	13	83	76	0,6	5,9	0,16
Sihla	10	7	75	66	0,8	4,0	0,35
501 – 1 000	0,05 kn.j. na 1 obyv.		7,5 € na 1 kn. j.		z.ú. 1 v.ú. 2	z.ú. 7 v.ú. 9	z.ú 0,3 v.ú 0,5
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>			
Hiadeľ	25	0	188	0	1,3	6,8	0,25
Hronsek	33	0	248	0	0,2	0,9	0,10
Lučatín	32	23	240	210	1,3	6,8	0,35
Podkonice	44	21	330	120	0,7	4,8	0,07
Riečka	35	0	262	0	0,3	2,4	0,07
Staré Hory	27	41	203	400	1,6	10,3	0,19
Strelníky	40	27	300	160	1,2	13,8	0,24
Tajov	28	0	210	0	0,8	2,4	0,17
Bravácovo	35	87	262	491	2,4	11,8	0,54
Horná Lehota	30	39	225	479	4,5	17,9	0,47
Lopej	45	7	338	66	0,6	3,6	0,16
Mýto p/Ďumb.	26	39	195	358	3,6	9,6	0,41
1 001 – 2 000	0,05 kn.j.na ob.		7,5 € na 1 kn. j.		z.ú. 1 v.ú. 2	z.ú. 7 v.ú. 9	z.ú 0,5 v.ú 1,5
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>			
Badín	91	27	682	230	0,3	5,0	0,15
Ľubietová	52	33	390	170	0,9	5,5	0,14
Malachov	52	17	390	147	1,3	8,3	0,80
Medzibrod	65	12	484	103	0,6	3,3	0,10
Nemce	58	36	435	356	0,3	1,6	0,12

	1. Prírastok kúpou		2. Priemerná suma / 1 kn.j.		3.Počet výp. na ob.	4. % čit. z obyv.	5. Obrat KF
1 001 – 2 000	0,05 kn.j. na 1 obyv.		7,5 € na 1 kn. j.		z.ú. 1 v.ú. 2	z.ú. 7 v.ú. 9	z.ú. 0,3 v.ú. 0,5
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>			
Poniky	80	33	600	353	1,5	6,0	0,40
Vlkanová	59	142	442	1 326	0,9	3,0	0,31
Bacúch	50	91	375	647	1,4	5,0	0,31
Beňuš	60	21	450	147	0,8	4,0	0,21
Hronec	59	0	442	0	0,3	1,8	0,06
Jasenie	56	31	420	296	0,7	3,4	0,15
Michalová	69	44	518	409	0,8	3,3	2,1
Nemecká	92	101	690	832	1,0	4,9	0,40
Podbrezová	96	7	720	66	0,6	4,2	0,23
Pohr. Polhora	82	10	615	25	0,3	3,0	0,11
Predajná	68	41	510	346	1,0	3,4	0,33
Štiavnička	63	7	472	66	0,8	4,0	0,35
Šumiac	67	0	502	0	0,2	1,1	0,04
Telgárt	77	14	578	50	3,3	6,4	0,53
2 001 – 3 000	0,05 kn.j.na ob.		8 € na 1 kn. j.		z.ú. 2 v.ú. 4	z.ú. 8 v.ú. 10	z.ú. 1 v.ú. 1,5
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>			
Brusno	107	42	856	503	0,7	3,2	0,16
Selce	108	19	864	155	1,6	6,3	0,39
Heľpa	140	30	1 120	350	1,8	3,9	0,71
Pohorelá	118	0	944	0	0,8	3,6	0,30
3 001 – 5 000	0,06 kn.j.na ob.		8 € na 1 kn. j.		z.ú. 3 v.ú. 5	z.ú. 8 v.ú. 12	z.ú. 1 v.ú. 1,5
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>			
Slov. Ľupča	194	256	1 552	2 455	5,3	8,0	1,15
Polomka	184	26	1 472	280	0,2	1,6	0,07
Valaská	231	82	1 848	890	1,4	4,3	0,26
5 001- 10 000	0,05 kn.j.na ob.		9 € na 1 kn. j.		z.ú. 4 v.ú. 6	z.ú. 8 v.ú. 12	z.ú. 1 v.ú. 1,5
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>			
Čierny Balog	260	123	2 340	864	2,8	8,4	1,59
20 001- 40 000	0,10 kn.j.na ob.		9 € na 1 kn. j.		z.ú. 4 v.ú. 6	z.ú. 10 v.ú. 15	z.ú. 1 v.ú. 1,5
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>			
Brezno	2 178	0	19 602	0	4,3	6,6	1,3
60 001– 100 000	0,13 kn.j.na ob.		10 € na 1 kn. j.		z.ú. 5 v.ú. 8	z.ú. 13 v.ú. 18	z.ú. 1,5 v.ú. 2
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>			
B. Bystrica	10 363	2 195	103630	24123	2,5	9,4	1,5

Vysvetlivky:

z. ú. = základná úroveň

v. ú. = vyššia úroveň

červená farba – v nesúlade so štandardami (nesplnený parameter)

Zhrnutie:

Z uvedených tabuliek je aj na základe farebného rozlíšenia na prvý pohľad jasné, že drvivá väčšina ukazovateľov je v nesúlade so stanovenými štandardami.

5 parametrov z uvedených (t.j. ani jeden) neplní okrem stagnujúcich 28 knižníc, čo je čo je o 1 viac ako v roku 2011:

D. Harmanec, H. Pršany, Moštenica, Lom n/Rim., Ráztoka, Hiadeľ, Hronsek, Podkonice, Riečka, Selce, Tajov, Lopej, Nemce, Beňuš, Hronec, Jasenie, Michalová, Podbrezová a bývalé profesionalizované knižnice Pohronská Polhora, Šumiac, Badín, Brusno, Heľpa, Ľubietová, Medzibrod, Pohorelá, Polomka, Valaská.

4 parametre neplnia 4 knižnice:

Povrazník, Sihla, Štiavnička, VKMK BB

3 parametre neplní 7 knižníc:

Bystrá, Lučatín, Poniky, Predajná, Čierny Balog, Telgárt, Brezno

2 parametre neplnia 3 knižnice:

Drábsko, Malachov, Vlkanová,

1 parameter neplnia 4 knižnice:

Staré Hory, Strelníky, Bacúch, Nemecká

Všetkých 5 uvedených parametrov plní len 5 knižníc a tie môžeme považovať za najlepšie v regióne:

Čerín, Braväcovo, Horná Lehota, Mýto p/Ďumbierom, Slovenská Ľupča .

POROVNANIE VYBRANÝCH UKAZOVATEĽOV S MEDZINÁRODNÝMI ODPORÚČANIAMÍ

Od roku 2002 prinášame porovnanie s medzinárodnými odporúčaniami, ktoré vypracovala špecializovaná skupina odborníkov pracujúcich v rámci odboru IFLA (Medzinárodná federácia knižníckych spolkov a inštitúcií) „Knižnice pre verejnosť.“

- ⇒ Podľa týchto odporúčaní je minimálna **veľkosť aktuálneho fondu všeobecne 2 zväzky na obyvateľa** (v najmenších knižniciach 3 zväzky). **Toto je jediné odporúčanie, ktoré plnia takmer všetky knižnice okrem VKMK a knižníc v Čiernom Balogu, Malachove a Badíne.**
- ⇒ Vo všetkých knižniciach sú teda fondy väčšie ako odporúčania IFLA, ale prírastky sú podstatne nižšie. **Prírastok knižničného fondu má byť v sídlach do 25 000 obyvateľov 0,25 knihy na 1 obyvateľa ročne,** t.j. na každých 1000 obyvateľov 250 kníh ročne a toto **kritérium nedosiahla ani jedna knižnica.**

Medzi ďalšie kritériá patrí obmena KF. Podľa európskych kritérií by sa mal knižničný fond vo verejných knižniciach **obmeniť za 20 rokov a toto kritérium neplní ani jedna knižnica.** V odporúčaní sa hovorí aj o nákupe časopisov, všeobecne sa odporúča **10 titulov periodík na 1 000 obyvateľov** (t.j. v prepočte na 200 obyvateľov 2 tituly, 300 obyvateľov 3 tituly,...). V knižniciach nášho regiónu je okrem **VKMK a MsK len 8 knižníc, ktoré odoberajú periodiká a kritérium plní len knižnica v Slovenskej Ľupči,** ktorá odoberá najviac - 17 titulov periodík. Ďalšie odporúčanie hovorí o pracovníkoch knižnice, kde sa odporúča **1 kvalifikovaný knihovník na plný úväzok na 2 000 obyvateľov,** V našom regióne je okrem Banskej Bystrice a Brezna 10 obcí, ktoré majú viac ako 2 000 obyvateľov - Čierny Balog, Valaská, Slovenská Ľupča, Heľpa, Podbrezová, Pohorelá, Polomka, Brusno, Selce, **profesionalizované sú len prvé tri z nich, aj to ani jedna nie je na celý úväzok.** Podrobnejší rozbor týchto troch kritérií a ich stav sa celé roky nemení, je v predchádzajúcich ročníkoch štatistických prehľadov, ktoré sú uverejnené na webovej stránke knižnice www.vkmk.sk

Porovnanie s medzinárodnými odporúčaniami nie sú záväzné normy, ale sa môžu stať užitočným nástrojom pri obhajovaní potrieb používateľov knižnice, pri zostavovaní ročných plánov či dlhodobějších koncepcií a ukazujú smer, akým sa majú knižnice uberať pri rozvíjaní knižnično-informačných služieb.

**FINANČNÉ PROSTRIEDKY PODĽA MEDZINÁRODNÝCH
ODPORÚČANÍ - OKRES B.BYSTRICA**

Knižnica	Nákup KF v €		Skutočný nákup €/ 1 ob. (odporúč. 1,16 /ob.)	prepočet € na nákup (podľa odporúč.)	Skutoč. prírastok kúpou – počet zv. 2012	Odporuč IFLA prepočet (na 1 ob. 0,25 zv.)
	2011	2012				
<u>PROF.KN</u>						zv.
B.Bystrica	20 773	24 123	0,30	92 472	2 195	15 943
Sl.Lupča	3 037	2 455	0,76	3 710	256	799
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>						
Badín	180	230	0,12	2 148	27	463
Brusno	290	503	0,23	2 469	42	532
Čerín	397	397	0,88	520	77	112
D.Harm.	-	-	-	288	-	72
Hiadel'	-	-	-	592	-	127
H.Pršany	48	-	-	437	-	94
Hronsek	-	-	-	767	-	165
Lubietová	300	170	0,15	1 306	33	281
Lučatín	208	210	0,22	754	23	162
Malachov	242	147	0,14	1 219	17	262
Medzibr.	-	103	0,08	1 543	12	332
Moštenica	-	-	-	251	-	54
Nemce	595	396	0,30	1 340	36	289
Podkonice	100	120	0,14	1 006	21	217
Poniky	324	353	0,22	1 822	33	392
Povrazník	-	15	0,10	165	2	35
Riečka	62	-	-	116	-	182
Selce	492	155	0,07	2 523	19	543
St. Hory	368	400	0,75	612	41	132
Strelníky	165	160	0,20	900	27	194
Tajov	44	-	-	664	-	143
Vlkanová	1 324	1 326	1,05	1 463	142	292

**FINANČNÉ PROSTRIEDKY PODĽA MEDZINÁRODNÝCH
ODPORÚČANÍ - OKRES BREZNO**

Knížnica	Nákup KF v €		Skutoč. nákup €/ 1 ob. (odporúč. 1,16 /ob.)	prepočet € na nákup (podľa odporúč.)	Skutočný prírastok kúpou – počet zv. 2012	Odporuč IFLA prepočet (na 1 ob. 0,25 zv.)
	2011	2012				
<u>PROF.KN</u>						zv.
Brezno	150	-	-	25201	-	5 431
Č.Balog	2 659	864	0,16	6 054	123	1 304
Valaská	1 266	890	0,23	4 511	82	972
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>						
Bacúch	639	647	0,64	1 161	91	250
Beňuš	202	147	0,12	1 379	21	297
Braväcovo	151	791	1,11	822	87	177
Bystrá	111	100	0,53	216	12	46
Drábsko	105	86	0,41	238	21	51
Heľpa	-	350	0,12	3 215	30	693
H.Lehota	382	479	0,80	691	39	149
Hronec	-	-	-	1 389	-	297
Jasenie	273	296	0,24	1 ,75	31	296
Lom n/R.	56	-	-	336	-	72
Lopej	60	66	0,07	1 049	7	226
Michalová	416	409	0,30	1 604	44	346
Mýto p/Ď.	352	358	0,67	604	39	130
Nemecká	1 300	832	0,45	2 126	101	458
Podbrez.	57	66	0,03	2 213	7	477
Pohorelá	349	-	-	2 677	-	577
P.Polhora	-	25	0,00	2 41	10	440
Polomka	230	280	0,09	3 523	26	760
Predajná	374	346	0,27	1 552	41	334
Ráztoka	67	76	0,26	330	13	71
Sihla	332	332	1,7	237	49	51
Štiavnička	69	66	0,05	1 450	7	312
Šumiac	-	-	-	1 528	-	329
Telgárt	400	50	0,03	1 791	30	386

ZÁVER

Okres Banská Bystrica

Oproti roku 2011:

- **objem finančných prostriedkov na dopĺňovanie KF zaznamenal pokles**
- počet fungujúcich knižníc, ktoré nedostali žiadne finančné prostriedky na nákup KF sa o 1 znížil
- počet stagnujúcich knižníc je ten istý – spolu 10 knižníc
- zmena knihovníka bola v dvoch knižniciach, čo je o 2 menej
- celkový počet výpožičiek v profesionalizovaných knižniciach stúpol, v neprofesionalizovaných obecných knižniciach klesol (bez VKMK)
- **celkový počet používateľov v obecných knižniciach klesol (bez VKMK)**
- **v rámci elektronizácie knižníc nebol zakúpený program do žiadnej knižnice**

Z uvedeného rozboru vyplýva, že **činnosť knižníc sa oproti roku 2011 zhoršila v objeme finančných prostriedkov na nákup KF a bol zaznamenaný aj ďalší pokles používateľov v obecných knižniciach okresu.**

Okres Brezno:

Oproti roku 2011:

- **objem finančných prostriedkov na nákup KF v profesionalizovaných aj neprofesionalizovaných knižniciach klesol, v MsK Brezno je nulový**
- počet fungujúcich knižníc, ktoré nedostali žiadne finančné prostriedky na nákup KF klesol o 1
- počet stagnujúcich knižníc je ten istý
- **zmena knihovníka bola v 3 knižniciach, čo je o 2 viac**
- **celkový počet výpožičiek klesol**
- **počet používateľov klesol**
- v rámci elektronizácie bol zakúpený program CLAVIUS do Mestskej knižnice v Brezne (predtým bol LIBRIS)

Aj v tomto okrese sa **činnosť knižníc** oproti roku 2011 zhoršila v hlavných ukazovateľoch – objeme finančných prostriedkov na nákup KF, v počte výpožičiek a používateľov.

Vymenované problémy poukazujú na to, že v 21. storočí , ktoré charakterizuje prudký rozvoj techniky, **mnohé knižnice zápasia so základnými predpokladmi dobrého fungovania** a situácia ani nemá pozitívny trend.

Mnohí **zriaďovatelia nezabezpečujú knižnicu** z finančnej a personálnej stránky, nezabezpečujú pravidelné dopĺňovanie knižničného fondu, čím vlastne **porušujú Zákon o knižniciach** č. 183/2000 (najmä § 12).

MDT: 027.52

NÁZOV: Štatistický prehľad o činnosti verejných
knižníc v okresoch Banská Bystrica
a Brezno za rok 2012

SPRACOVALA: Ľuboslava Hudecová

ZODPOVEDNÝ REDAKTOR: Mgr. Peter Klinec

VYDAVATEĽ: Verejná knižnica Mikuláša Kováča
Banská Bystrica

POČET STRÁN: 27